

FOTO: JOHAN NITARE

Berg- och rasbranter

Kännetecken

Berg- och rasbranter kan vara relativt orörda miljöer utan eller med ringa påverkan från skogsbruk. Naturvärdet i

beskuggade bergbranter skiljer sig något från de solbelysta bergbranterna.

MÅLBILD FÖR GOD HÄNSYN

- Branter undantas generellt från allt skogsbruk.

Beskuggade branter

- Nedanför branten kan skogsbruk bedrivas förutsatt att en skyddszon på minst 20 m lämnas, främst mot branter med skuggföredragande naturvärden. Skyddszonen bör utökas i de fall där "fotskogen" domineras av skiktade och löv/dödvedsrika partier eller om skogen har andra "egenvärden."

Solexponerade branter

- Visst uttag kan dock vara motiverat på sydvända bergsluttningar för att gynna befintliga värden knutna till äldre lövträd/tall och solexponering.
- Selektivt uttag av barrträd kan ibland motiveras närmast branten under förutsättning att utvecklingsbara lövträd förekommer.

NATURVÄRDEN (alla måste inte vara uppfyllda)

- Ofta relativt orörda då de varit svårbrukade
- Tydligt inslag av död ved
- Tydligt inslag av äldre eller senvuxna träd
- Förekomst av skrävel, block, lodytor

Beskuggade branter

- Fuktigt och skuggigt klimat
- Tjockt mosstäckte ofta bestående av många olika arter

Solexponerade branter

- Solexponerad död ved eller gamla träd
- Viktig miljö för värme- eller ljusälskande arter
- Vanligt med lövinslag

Beskrivning

Biotopen omfattar primärt ett brant lutande bergsparti (branten), ibland med inslag av rena lodytor, eventuella rasområden nedan denna samt i regel delar av omkringliggande skogsmark. Bergbranter har oftast lämnats obrukade på grund av svåra drivningsförhållanden. Beskuggade delar av branten uppvisar ofta ett från omgivningen avvikande och för kryptogamer gynnsamt mikroklimat.

Vid foten av större branter ansamlas ibland block av olika storlekar. Upprepade blockras skapar förutsättningar för naturlig lövdominans. Högre upp i större branter finns ofta goda häckningsmöjligheter för flera rovfåglar, berguv och korp. Skogspartiet alldeles intill bergbrantens fot ("fotskogen") kan hysa höga naturvärden associerade med död ved, basisk påverkan och äldre lövträd.

Generellt hyser branterna hög andel död ved i olika nedbrytningsstadier och gamla, senvuxna träd. Förekomst av skravel, stora block, lodytor eller basisk påverkan är plusvärden i och närmast under branterna.

Beskuggade branter (vanligen nordvästvända branter)

Beskuggade branter kännetecknas av ett fuktigt och skuggigt klimat. Tjocka mosstäcken. Ibland påtagligt hänglavrikt. Ofta grandominans.

På lodytor och kring utskjutande bergspartier längs branter kan artrika moss- och lavsamhällen utbildas, särskilt om bergartsmaterial utgörs av kalkrikt mineral och om sippervatten förekommer. Även snäckor, mångfotingar, gråsuggor och svampar trivs då branten får förbli beskuggad av skog.

Ett flertal mossor och lavar (varav många är signalarter) växer på beskuggade basiska lodytor såsom fällmossa, träd/stenporella, grov baronmossa, fjädermossor. Triviala bergbranter hyser en mer artfattig flora med andra arter som kan vara känsliga för uttorkning.

Solbelysta branter

(vanligen syd-sydvästvända branter)

Solbelysta branter kännetecknas ofta av en högre lövandel exempelvis med inslag asp och sälg, ibland även lind,

FOTO: JOHAN NITARE

Solbelysta branter kännetecknas ofta av en högre lövandel men inslag av tex asp, sälg och lind

mer tall och solexponerade träd. På tydligt sydexponerade branter kan äldre tallar och död tallved hysa en rik fauna av ryggradslösa djur.

I norra Sverige kan även sydvända branter, pga varmare och mer produktiva förhållanden, utbilda unika växtsamhällen med stort inslag av värmekrävande, mer sydliga, arter. På exponerade sydsluttningar kan insekter såsom reliktböck och raggböck förekomma knutna till gamla tallar och grov död tallved.

